

[Ninn-Hansen]

Afrika. Foretrækker vi, at den frigørelse, der finder sted i Afrika fra et tidligere koloniherredømme, sker ved voldelige midler på den måde, at man angriber og smider dem ud, der også har ret til at være i et hjemland? Foretrækker man, at det sker ved hjælp af udenlandske lejetropper, som vi har set det med de cubanske tropper i Angola? Er det det, man vil have, eller vil man hellere have, at landene selv klarer deres styrer ved hjælp af valg foretaget nogenlunde på den måde, de demokratiske afgørelser bliver truffet i de vestlige lande? Der burde ikke være tvivl om svaret, og derfor er denne debat ikke ligegyldig, og derfor er det ikke ligegyldigt, hvordan Danmark viser flaget i denne sag. Vi har en mulighed direkte over for Rhodesia og i samarbejdet med andre lande i EF og de nordiske lande, i FN for at vise, at vi i Danmark altid ønsker at billige den vej, der går ud på, at man bruger stemmesedlen i stedet for våbnene. Der synes jeg det er værd at fremhæve, hvad der er sket i Rhodesia.

Den anden del af det er, om det er en demokratisk afgørelse. Hr. Lasse Budtz satte en række spørgsmålstejn i den forbindelse, som jeg enten ikke forstod eller syntes var forkerte.

Hr. Lasse Budtz sagde meget rigtigt, at vi ikke kan forlange det samme af et udviklingsland, som vi kan forlange efter skandinavisk målestok. Det synspunkt synes jeg hr. Lasse Budtz skulle have fastholdt. Jeg vil godt gå længere end til skandinaviske lande og sige vesteuropæiske lande. Hr. Lasse Budtz og jeg har et, synes jeg selv, aldeles glimrende samarbejde i Europarådet, hvor vi deler den opfattelse, at man af de vestlige lande må forlange noget helt afgørende med deres form for demokrati. Men kan man gøre det samme over for de andre lande? Det sagde hr. Lasse Budtz selv nej til.

Hvad er det så, der bevirker, at hr. Lasse Budtz siger, at Rhodesia er et land, man skal behandle dårligere end andre lande i verden? Det må dog være bedre, at man som i Rhodesia har flere partier, end tilfældet er i en række lande ud over jordkloden, nemlig at de kun har ét parti, og det gælder jo også i Afrika, når vi endelig skal diskutere vor Afrikapolitik. Foretrækker hr. Lasse Budtz de lande, der kun har ét parti, fremfor lande, som har flere partier at vælge imellem? For det er jo hovedsagen. Det er det, vi skal

drøfte, og det er det, vi gerne vil fremhæve. Hvis hr. Lasse Budtz vil kassere de lande, der ikke opfylder de forventninger og krav, som hr. Lasse Budtz nu stiller til Rhodesia, bliver kloden jo formindsket til at bestå af ikke særlig mange lande, altså hvis det er den skandinaviske, vestlige målestok, der skal være afgørende for, om man kan sige, det er et demokrati, der eksisterer.

Hr. Lasse Budtz gjorde også noget ud af, at der havde været undtagelsestilstand. Ja, men de, der tilrettelægger valget i Rhodesia, kan da ikke gøre for, at de er nødsaget til at værges sig over for andre. Skal man kunne kassere et valg i sig selv, fordi der er en undtagelsestilstand? For en hel del år siden havde vi et valg herhjemme under den tyske besættelse. Senere sagde man, at det var et vældigt godt valg, vi havde dengang, og det var det også; det var et demokratisk rigtigt valg, men de ydre omstændigheder var selvfølgelig ikke, som man kunne ønske det. Derfor forstår jeg ikke, at man overhovedet kan anføre det synspunkt i forbindelse med en drøftelse af, om det er et demokrati, man arbejder sig frem til i Rhodesia. Ikke noget fuldkomment demokrati i dag – der er privilegier. Ja, både hr. Lasse Budtz og jeg og vel alle andre i denne sal foretrækker selvfølgelig den lige og almindelige valgret, at ingen har særrettigheder, men vi skal da ikke så forfærdelig langt tilbage i vor historie, til grundloven af 1915, før vi også i dette land havde grupper med særrettigheder, og hvor vi diskriminerede en meget stor gruppe, nemlig alle kvinderne, der ikke havde valgret. Så hvis hr. Lasse Budtz vil medgive udviklingslandene, afrikanske stater og andre, at de ikke med det samme skal leve op til vores målestok, synes jeg ærlig talt, at hans argumentation bortfalder. Det gælder også synspunktet om presse censur. Det ønsker vi jo ikke, men igen: skal vi udslette de lande i vor anerkendelse på jordkloden, som har noget tilsvarende, bliver der altså stadig væk ikke mange tilbage.

Den form, man har valgt i Rhodesia, har jo altså også en positiv islæt. Man kan nok tale om privilegier, men der er vel samtidig tale om mindretalsbeskyttelse, som måske også andre kunne lære noget af en gang imellem.

Dernæst: vil det være retfærdigt at fortsætte den hidtidige politik over for Rhodesia? Jeg skal slet ikke rette indvendinger